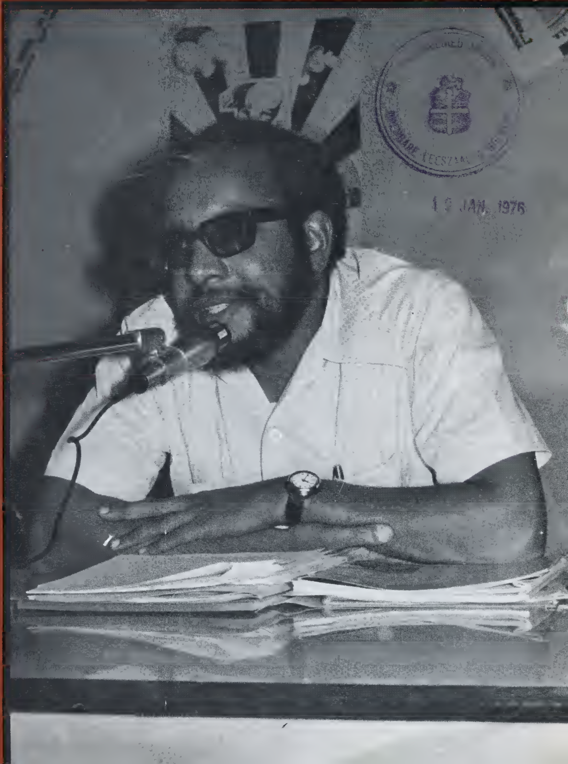
6e JAARGANG
NOVEMBER 1975

VORNA

SKOL I KOMUNIDAT

MAANDBLAD VAN DE VAKBOND LEERKRACHTEN ARUBA

9

BIJ DE VOORPLAAT:

drs. R. R. van Breet:

"demokratisering van het onderwijs op Aruba laat veel te wensen over."

SKOL I KOMUNIDAT

VORM 9

SKOL I KOMUNIDAT

UITGAVE VAN DE V.L.A.

6e JAARGANG no. 9
NOVEMBER 1975

redactie

j. jutten, j. j. coutinho, r. r. kelly, g. kraai, j. polak, a. vrolijk m. winklaar

redactie adres: paradera 82
bank: a.b.n., banknr. v. 62583 t.n.v. "vorm"
layout: r. en j. de graaff
fotografie: r. de graaff
drukkerij: v.a.d. (offset)
abonnementen (op aruba alleen voor personen buiten het onderwijs): f. 15,— per jaar

hoofdbestuur

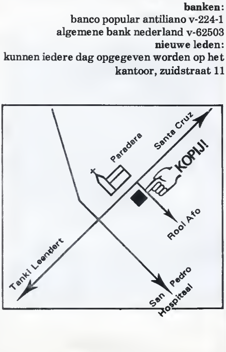
DAGELIJKS BESTUUR:

frank zaandam, *voorzitter*
pedro velásquez, *vice-voorzitter*
madonna stephens, *secretaresse*
elsa dowling, *2e secretaresse*
vilma wever, *penningmeesteresse*
willy richardson, *2e penningmeester*

COMMISSARISSEN:

yvonne sno, v.o.
ine aalbers, b.o.
wilma andres, b.o.
tineke pengel, b.b.o.
joan francis, n.o. (huishoudondw.)
henk weustink, mavo
ben roord, vwo/havo/hbo

bestuursadres: p.o.b. 582, oranjestad
vergaderplaats: zuidstraat 11
tel. 4219; v.l.a.-leden die hier willen vergaderen kunnen de sleutel op het kantoor afhalen.
banken:
banco popular antiliano v-224-1
algemene bank nederland v-62503
nieuwe leden:
kunnen iedere dag opgegeven worden op het kantoor, zuidstraat 11

prome kongreso di v.l.a.

KEDA SINTA, UN MESTER?

Van 20 t/m 24 oktober 1975 hield de Vakbond van Leerkrachten Aruba zijn eerste grote kongres, toegankelijk voor leden en niet-leden, onder het motto: zittenblijven, moet dat nou? (vrij vertaald). "En, zijn jullie er wat mee op geschoten, is er wat uit de bus gekomen?" Deze vraag kon men verscheidene malen horen van de kant van niet-deelnemers. Het is de vraag naar de zin van dit kongres.

Oppervlakkig gezien is er ontzettend veel gepraat zonder dat er ook maar iets veranderd is. Maar is dat ook zo? Honderden Arubaanse leerkrachten hebben zich een week lang intens verdiept in hun onderwijssituatie, die door binnen- en buitenlandse deskundigen in lezingen van vele kanten werd belicht en geanalyseerd. Vele leerkrachten zullen een beter inzicht in de situatie gekregen hebben; problemen waar vrijwel iedere leerkracht dagelijks mee heeft te maken, zijn helder geformuleerd, oplossingen door de kongresgangers na uitvoerige diskussies in werkgroepen en plenaire vergaderingen gevonden, zijn duidelijk aangegeven. Zij zijn voor een deel terug te vinden in de resoluties. Leerkrachten hebben zich verdiept in

hun werk, er over gepraat, er is een stroom van ideeën losgekomen: dit alles moet o.i. motiverend werken op de leerkracht.

Daarom is het ook jammer dat niet alle leerkrachten dit kongres hebben bijgewoond. Misschien zullen zij achteraf inzien dat zij wel degelijk wat gemist hebben en zullen zij er in de toekomst wel bij zijn. Velen vonden het toch al boven verwachting dat ruim 300 deelnemers bereid waren hun vakantie op te offeren voor een kongres en bovendien nog eens f. 10,— (V.L.A.-leden) of f. 15,— (niet-leden) entreegeld te betalen. Zij hebben in ieder geval getoond wel degelijk bij het onderwijs betrokken te zijn.

WAARSCHUWING

Echter, wij willen hier direkt een waarschuwing aan toevoegen: dit kongres zou ook wel eens een negatieve uitwerking kunnen hebben. De problemen zijn geformuleerd en de oplossingen aangegeven, het woord is nu aan de politici, meer in konkreto aan de regering, om deze aangegeven oplossingen om te zetten in realiteiten. Gebeurt dit niet, dan voorzien wij een nog grotere moedeloosheid bij het leerkrachtenkorps dan nu al het geval is. Want problemen signaleren terwijl er geen enkel uitzicht is op een oplossing, leidt tot frustratie. En dan kan de zoveelste minister van onderwijs zich op een kongres afvragen: "Hoe staat het met het ziekteverzuim van de leerkrachten, en houden ze hun vakliteratuur wel bij?" etc., zoals de huidige minister deed, en dan kan die zoveelste minister tegelijkertijd konstateren dat de problemen al twintig, dertig, vijftig, honderd jaar dezelfde zijn, zoals de huidige minister ook deed. Maar wat hebben de achtereenvolgende regeringen meer gedaan dan kommissies ingesteld en rapporten ingeleverd?

DOMINANT CLASS

Op het kongres waren zowel bij de sprekers als bij de deelnemers twee stromingen te onderscheiden:

1e De stroming die d.m.v. het onderwijs rechtvaardiger verhoudingen in de maatschappij wilde bewerkstelligen.

2e De stroming die zich beperkte tot het onderwijs op zich.

Inleider Mackay had in zijn speech uiteengezet dat het onderwijs nog steeds een instrument in handen van de "dominant class" is. Colegiodirekteur Richard Harms zei, dat wij allen (leerkrachten) tot de dominant class behoren. Mackay antwoordde hierop: "The teacher who said that we all form part of the dominant class really forms the idea of maintaining it."

Behoren wij inderdaad tot de dominant class, zo ja: helpen wij deze situatie in stand te houden, of worden wij leerkrachten van het *volk* en ons onderwijs: *volksonderwijs??* De beantwoording van deze vraag kan de V.L.A. in de komende tijd niet meer uit de weg gaan.

VERMOEIEND WEEKJE

Het deelnemen aan het kongres was vermoeiend. De dag begon om 8 uur met een voltallige vergadering, waarin organisatorische zaken werden besproken, verslag werd gedaan over de vorige dag en vragen werden gesteld. Daarna werd er een lezing gehouden en soms een tweede. Na deze lezing(en) gingen de deelnemers het gehoorde bespreken in werkgroepen. Daarvan werd een verslag gemaakt. De verslaggevers van iedere werkgroep vormden met elkaar opnieuw een aantal hoofdwerkgroepen, waarin getracht werd de vele verslagen samen te vatten.

Als dat gebeurd was kon men naar huis gaan. Maar dan was het inmiddels al 3, 4 uur in de middag en had men aan een stuk doorgewerkt zonder te eten en met hooguit een half uurtje pauze.

De verslagen van de hoofdgroepen werden de volgende morgen behandeld in de plenaire vergadering. Hieronder volgt het kongresprogramma:

zondagavond:
feestelijke opening.
maandag
plenaire, organisatie kongres. Inleiding minister van onderwijs, mr. H. S. Croes: "Pogingen ondernomen en te ondernemen door de regering om het zittenblijversprobleem te bestrijden of uit te bannen."
Inleiding mr. D. Mackay: "Succes for everyone: working in an all-ability classroom."
Diskussie in werkgroepen.
dinsdag
plenaire, verslag van de werkgroepen, vragen.
Inleiding dr. K. Doornbos: "Op weg naar een school zonder zittenblijvers."
woensdag
plenaire.
Inleiding drs. R. R. van Breet: "Doorstromingsproblematiek en demokratisering in het Arubaanse onderwijs."
Diskussie in werkgroepen over de inleiding van Doornbos en van Van Breet.
donderdag
plenaire, verslag van de werkgroepen, vragen.
Inleiding de heer Ramon Todd Dandaré M.A.: "Introduktie van de moedertaal; een must?
Inleiding drs. H. N. Coffie: "De moedertaal binnen het kader van de demokratisering van het onderwijs."
Diskussie in werkgroepen.
vrijdag (morgen en middag)
Inleiding drs. H. Da Costa Gomez: "Vakbondsideologie en leerplanontwikkeling."
Inleiding de heer N. Brammer: "Curriculum Development-Jamaica, where we have come from, where we are going."
Diskussie in werkgroepen.
vrijdagavond 7.30 uur
Diskussie en stemming over de resoluties; rond 2 uur 's nachts wordt het kongres gesloten.
zaterdagavond
feest.

zondagavond
19 oktober

feestelijke opening

Op de avond van de opening trad talenwonder Joan Francis op als presentatrice. Er werd geopend met het zingen van de Arubaanse en Antilliaanse volksliederen. Vervolgens sprak V.L.A.-voorzitter Frank Zaandam zijn openingsrede uit.

V.L.A.-VOORZITTER ZAANDAM

"Wij zijn hiet met 350 kollega's bijeen," zo zei hij, "vertegenwoordigende bijna alle geledingen van ons onderwijs, die in hun vrije tijd gaan uitzoeken waardoor ons onderwijs achterblijft. Het wordt tijd dat alle leerkrachten zich gaan bezinnen op de vraag: Wat is onze taak, plicht en verantwoordelijkheid binnen het onderwijs ten opzichte van onze gemeenschap." Een goed kontakt met de overheid noemde hij onontbeerlijk. Luisteren met een half oor zal absoluut afgekeurd moeten worden. De V.L.A.-voorzitter wees erop dat het probleem van het zittenblijven een algemeen probleem was. In de eerste klas van de basisschool blijft 25% zitten, maar ook mavo en havo vertonen hetzelfde beeld. In 1970 hadden de brugklassen van mavo/havo 28% zittenblijvers, in 1971 27% en in 1973 33%. "Dat moet ons toch wel aan het denken zetten," aldus Zaandam. "Wij kunnen hiervan niet bepaalde personen de schuld geven, het is een struktureel probleem." De V.L.A.-voorzitter dankte de eilandelijke en landelijke overheid voor hun financiële steun.

DELWYN GOMEZ

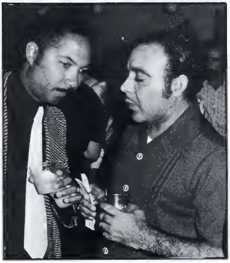
Hierna voerde de gedeputeerde van onderwijs, Delwyn Gomez, het woord. Hij feliciteerde het V.L.A.-bestuur, de leden en tevens de gehele Arubaanse bevolking met dit kongres. Namens het bestuurscollege sprak de gedeputeerde zijn waardering uit voor het feit dat de V.L.A. de moed heeft gehad dit probleem aan te pakken. "Wij zullen niet toe blijven kijken," aldus Gomez, "maar samen met de V.L.A. een oplossing zoeken."

MINISTER

Als vervanger de minister van onderwijs, die zonder bericht van verhindering was weggebleven, sprak onderwijsinspekteur Felipito Tromp. Ook hij had veel waardering voor het V.L.A.-initiatief. Hij noemde het zittenblijven een fundamenteel probleem dat onze hele gemeenschap aangaat en door onze hele gemeenschap aangepakt moet worden. Hij zei van achter de schermen te weten dat het V.L.A.-bestuur de laatste weken zeer hard gewerkt heeft. Hij besloot zijn toespraak met de belofte dat het V.L.A.-bestuur kon vertrouwen op de medewerking van het departement voor de oplossing van dit probleem.
De redevoeringen werden afgewisseld met zang door een dameskoor o.l.v. Maybeline Arends en dans van de dansgroep "Simadanza" o.l.v. Astrid Salazar. Zij waren het vooral die de avond een feestelijk karakter gaven.
De avond werd besloten met een toast en een hartig hapje.

de foto's van het kongres zijn gemaakt door rinus de graaff

dialuna 20 di oktober

Riba e promé dia di kongreso presidente di V.L.A. a presenta kompañero Eddy Croes, komo presidente di kongreso. Unanimamente e sala a aproba esaki.

Komo promé orador pa e kongreso aki nos tabata tin señor Hendrik Croes, representante di gobierno di Antias. Saliendo for di titulo di su tema e ministro a trese sigiente remarkanan. For di e 48.000 muchanan ku ta bai skol, mas o menos 12.000 ta keda sinta, fuera di un 3000 ku méster keda sinta, pero ta bai over pa motibo di edat.

Motibonan di e keda sinta aki ya a wordu señala na aña 1958 i ku te awe no a kambia.

E faktornan ku a kontribui na e problema aki ta:

— E kantidat grandi di mucha den klas (mas o menos 30 pa 35).
— Faktornan sosial.
— E kuestion di mal nutrishon. Un mucha ku no a kome bon, ni a sosega bon, su kapasidat pa kapta algo no ta asina grandi manera un ku si a kome i sosega bon.
— E interes di mayornan pa enseñansa di e mucha, ta laga hopi di desea.
— E desaroyo di e idioma serka e mucha ku ta bai skol ta pober. E mucha no tin oportunidat pa hunga i pa ekspresa su mes na kas.
— E mucha no ta wordu gia pa su mayornan ni tin disiplina na kas.
— Faltamento di skol tambe ta un faktor.

Pa solushona esaki, tin un posibilidat ku gobierno ta bai introdusi remedial-teachers. E maestronan aki lo mester yuda e muchanan, ku a perde of ta kore e riesgo di perde kontinuashon na skol, bolbe haya e kontinuashon aki den e sistema aktual.

Señora Prins-Winkel a bin ku e problema di lenga vehíkulo. Nos tur ta konvensí ku mester buska un solushon pa e kuestion di e lenga vehíkulo i nos mester bai over pa un introdukshon *integral* di Papiamento na skol.

Preparatorio i skol basiko, prome nos disidi kiko nos ta bai hasi ku e Hulandes.

Tambe ministro Croes a duna komo metanan di enseñansa: E formashon di tur nos yiunan, adolesentenan, i hende grandi pa asina tur, kada uno na su manera por desaroyá i prepará pa su tarea komo hende, komo individuo, komo sirbidor di su pais o isla.

Algun konklushonnan ku e a trese ta ku nos mester hasi enseñansa na servisio di desaroyo di nos pais.

Nos mester reflekshona riba si nos ta sigi imita e aktual sistema hulandes di enseñansa of nos ta kambia pa ingles of spaño.

Nos mester dirigi nos mes na e region aki. Tambe mester tuma na kuenta ku enseñansa ta eksigi un gran parti di e gastonan di gobierno. Gobierno tin intenshon tambe di laga ekspertonan di Unesco bin hasi un investigashon i duna rekomendashonnan riba tereno di enseñansa na Antias.

Despues ministro Croes a hasi algun pregunta.

— Kon ta pará ku e owsensia di sierto maestronan i ki konsekuensia esaki por tin pa su koleganan?
— Kuanto koöperashon un kabesante di skol ta haya di su koleganan ora e mester tene un reunion?
— Kon ta pará ku e bishita ku e maestronan, kaminda ta nesesario, mester hasi na kas di su muchanan?
— No ta miho pa parti e tema di enseñansa riba un periodo mas largo.
— Kuanto maestro ta konsiente di su siman di trabow tin 40 ora?

Na final e a bisa e.o. ku nos gobierno mester sigi hasi uzo di e ekspertonan ku kier yuda nos den set-up i trabownan di e buro pedagogiko-didáktiko.

Lo mester bini ku programanan pa informa e mayornan di e kambionan ku lo mester ta fundamental.

KOMENTARIO

Mi ta kere ku despues di e introdukshon di e ministro di enseñansa di Antias mayoria di e partisipantenan a keda desapuntá. Titulo di su diskurso tabata: Esfuersonan hasí i pa hasi dor di Gobierno Sentral pa kombati of elimina keda sinta.

Analisando e diskurso nos por nota kuanto interes gobierno tabata tin i tin pa enseñansa. Di un ministro nos ta spera ku e ta bin ku

desishonnan klave, programanan ekstenso pasobra e ta e homber ku e mando i e palo. Ministro Hendrik Croes ta bin ku datos ku ya tur hende sa, pero náda nobo.

Esfuersonan hasí: For di aña 1958, ya kasi 20 aña, nan a señala e faktornan ku ta kontribui na e problema di keda sinta. Pero te ku awé no a bin ningun medida pa kombati ni elimina keda sinta.

Esfuersonan pa hasi: Ministro Croes ta menshona uno: un investigashon di ekspertonan di Unesco i un *posibilidat* pa bin ku remedial-teachers. Segun tin entendí, e ekspertonan di Unesco lo hasi investigashon solamente den enseñansa avansá. Kon ta para ku enseñansa básiko? Ni esfuersonan hasí ni pa hasi, dor di gobierno, no ta kontribui pa elimina keda sinta.

E ministro no ta komprende ku e *sistema* ta produsi keda sinta. Tampoko e ministro a menshona ningun faktor sosial. E faktor sosial mas grandi ta desempleo ku ta kresiendo. Un yiu, di un tata sin trabow, ta wordu afekta pa malnutrishon, mal kondishon di bida i hopi mas. I e falta primordialmente ta di gobierno, pasobra e mester soru pa tur su siudadanonan tin trabow.

Tur hende ta konvensí, ku segun ministro Croes, ku Papiamento mester wordu introdusi *integralmente* na skolnan preparatorio i skolnan básiko. Pero te ainda ni ministro Croes ni Staten, ku tambe ta konvensi(?), no a hasi un esfuerso pa trese un ortografia ofisial. Si no tin ortografia kon nos ta kuminsa pa introdusi Papiamento?

Na final Hendrik Croes a bin ku algun pregunta hopi provokativo. E no mester puntra kon ta para ku e owsensia di e maestronan, pero bini ku sifranan konkreto. E mes mester tin nan.

Parse ku e pregunta aki, a bai pa e makambanan ku e mes ta laga bini. Pasobra e pregunta aki a sali di e remarka di e ex-rektor di avondhavo, . . . dat hij de indruk had dat de jongere krachten die uit Nederland kwamen lang niet meer zo gezond waren als zij geweest zijn.

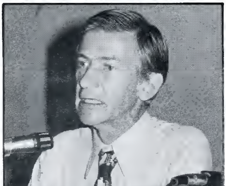

Ta di lamenta, ku un persona, ministro di enseñansa, ku un puesto asina halto, i ku asina tanto poder di gobernå no por trese puntonan konstruktivo i konkreto na bienestar di nos enseñansa.

SR. MACKAY

Mr. Mackay, hoofd van verschillende lagere scholen in Londen. Werd later medewerker aan de universiteit van Londen. Ontwikkelde een programma "Breakthrough to literacy," wordt nu algemeen gebruikt in Engeland en Australië. Momenteel werkzaam op de Bovenwinden om het onderwijs aldaar om te schakelen naar het Engels.

Señor Mackay a bin despues di entermedio ku e sistemanan di edukashon ta konserva e nesesidatnan, kustumbernan i metanan di e klase dominante. E búskeda pa politikanan edukashonal universal semper a wordu hasí pa esnan ku sabi poko di e naturalesa di noelite. Ningun kambio nobo no ta algo nobo. Edukashon konstantemente a avansa i bolbe atras den un intento pa eduka "e mucha."
Pa finalisa su introdukshon señor Mackay a bisa ku e maestro mester hasi su mes apresia serka su muchanan pa nan por konte nan problemanan.

diamars 21 di oktober

E mainta a wordu habrí ku e plenaria, kaminda preguntanan di e dia anterior a wordu tratá. Aki e resultadonan di loke a wordu diskutí den e diferente "workshopsnan" a wordu raportá.
Prinsipalmente e motibunan ku mr. Hendrik Croes a menshoná komo motibonan di e kedamento di sinta no a wordu mirá komo motibonan di peso. E probléma aki ta algo *struktural* inherente na e sistema di enseñansa ku nos tin aktualmente. Mester ranka e materia di enseñansa los for di tempo. E materia mester wordu adapta na e mucha i no e mucha na e materia.

Puntonan prinsipal di e lektura di dr. K. Doornbos:

Na kaminda pa un skol sin kedamentu di sinta

E LEKTURA AKI NOS POR A PARTIÉ DEN 3 PIDA

1. Dikon kada aña asina hopi mucha ta keda sinta?
Na promé luga mester bin un estudio i analisashon di e sistema di enseñansa aktual: e sistema di dividi e materia riba diferente añanan "leerstof-jaarklassensysteem."
Kambionan ku nos kier trese den nos enseñansa bo no mester solamente *sá* di nan pero bo mester *kier* trese nan tambe. E lucha kontra kedamento di sinta ta un lucha kontra diskriminashón. Ta un echo ku ta e klase dominante ta esun ku ta sali benefisiá ku un tal enseñansa.
E solushón mester wordu mirá komo *meta di un plan di un akshon.* E problema di keda sinta ta un síntoma di un sistema di enseñansa malu i inhusto. E ta laga sali na kla ku e sistema di enseñansa, ta un sistema ku ta krea muchanan frustrá i ku ta perde interés kompletamente pa siña. Un sistema pues kompletamente inadekuado.
Ademas e kedamentu di sinta ta un medida inefisiente ku ta krea remordimentunan i sentimentonan di kulpa tantu serka maestronan komo serka e alumnonan. E skolnan ku ta duna les den e sistema aki no ta tene kuenta ku e diferensianan inter- i intra individual.
2. Den un akshon mester wordu hemik riba un eliminashon poko-poko di kedamentu di sinta of riba un eleminashon totál i radikal?

K. Doornbos werkte als onderwijzer in Nieuw-Guinea. Behaalde doktoraal pedagogiek in Utrecht. Auteur van verschillende boeken, o.a. het bekende "Opstaan tegen het zittenblijven." Is verbonden aan het Centre for Educational Research and Innovation te Parijs. Promoveerde in 1971 cum laude.

Doordat de redaktie de laatste tijd is uitgebreid met enige aktieve leden, komt het thans voor dat er aan bepaalde artikelen door meer dan één redaktielid is gewerkt. Wij zetten er in het vervolg dan geen namen meer bij. Dus artikelen zonder naam komen voor verantwoording van de redaktie in z'n geheel. Eigenlijk een overbodige opmerking, maar we zeggen het toch maar even.

Eksperiensia i investigashonnan a demostrá ku bahamentu di e kantidat di e kedadonan di sinta no ta trese un kambio permanente kuné. Despues pa otro motibonan esakinan lo bolbe aumentá.
Hendenan di siensia a demostrá ku solamente un kambio *radikal* den e sistema di enseñansa ta trese solushonnan di un karakter *permanente* (Dalton, Montessori, Yena, ets.).
3. Kiko esaki ta trese kuné, ora bo kier introdusi un sistema di enseñansa sin kedamentu di sinta?
a. Bo mester tin un proyekto trahá dor di expertonan riba tereno di enseñansa.
b. Bo mester tin un plan di akshon pa mustra riba e foutnan pa despues introdusí e sistema nobo.
c. Bo mester analisá e kondishonnan aktuál ku bo ta bibando aden, kier meen bo mester tene kuenta ku faktornan, sosial, kultural ets.
Mester bin un koperashon intensivo i di "good-will" entre tur esnan konserní (mayornan, gobiernonan, maestronan di skol, schoolbesturen, sindikatonan). E koperashon aki mester ta basá riba *un aktitud korekto* entre esnan konserní i mester apoyá su mes riba ayudo di expertonan.
Nos no mester lubidá nos responsabilidad pa ku e muchanan ku ta risibiendo enseñansa *awor aki* serka nos tampoko, i trata na hasi nos trabow aunke e sistema ta malu, mas bon posibel.
Tur es tem nos mester sigi lucha pa trese kambio den e sistema pa asina yega na un abolishón total di e kedamento di sinta.
Komo ku e lektura di dr. K. Doornbos a dura mucha largu e mainta aki e "workshop" nan no a ser tení. Na lugá di esaki a bin diskushon chikito entre e partisipantenan na e kongreso i dr. Doornbos.
Aki preguntanan fuerte a kai. Un di e preguntanan tabata ku dr. Doornbos su sistema ta masha bunita, pero ku den e komunidat di klase aki e lo no trese kambio. Mester bin ku un kambio *struktural* den e komunidat pa asina forma un garantia pa por tin eksito ku e sistema di enseñansa nobo. Solamente asina e diskriminashon pa ku e klase pober por wordu eliminá.
Dr. Doornbos a deshasí su mes di e pregunta aki bisando ku e ta un experto riba tereno di enseñansa i ku e no kier mishi ku ideolohía ó politika.
Dr. Doornbos a bisa bon klá tambe ku loke Mr. Hendrik Croes a trese dilanti ayera, sitando é i su buki, ta kompletamente un trosemento di e echonan. Ningun momento só ela bisa den su buki ku e grandura di e klasnan no ta algo positibo pa enseñansa, al kontrario!!
Ela konsehé pa lesa su buki "Opstaan tegen het zittenblijven!"
Pa l'or di merdia e dia aki a ser será. Pa mayan e programma a kambia poko, e workshopnan lo tin ku bai traha 2 ora tras di otro pa trata tanto e lektura di dr. Doornbos komo esun di mayan mainta di drs. Van Breet. Tambe ariba e di dos aki e asistensia tabata grandi.

woensdag 22 oktober

Drs. R. R. van Breet:

"Demokratisering van het onderwijs op Aruba laat veel te wensen over"

"De hier gepresenteerde gegevens overziende, is onze konklusie dat de demokratisering van het onderwijs op Aruba veel te wensen over laat." Tot deze weinig optimistische konklusie kwam drs. R. R. van Breet woensdagochtend in zijn inleiding voor het V.L.A.-kongres.
Volgens Van Breet was uit de ingezonden stukkenrubriek in de kranten keer op keer gebleken dat het hanteren van begrippen zonder duidelijke omschrijving leidt tot een weinig vruchtbare diskussie, vandaar dat hij begonnen was met het beantwoorden van de vraag: Wat is "demokratisering van het onderwijs?"
Er bleken verschillende opvattingen te bestaan:
1e Men spreekt van demokratisering van het onderwijs: wanneer de verschillende bevolkingsgroepen naar verhouding in de diverse vormen van onderwijs vertegenwoordigd zijn en vooral in de hogere vormen van onderwijs. (Bijvoorbeeld: als we de bevolking indelen in drie groepen en daarbij het salaris als norm nemen, dan zouden we b.v. een verdeling kunnen maken als volgt: de

groep met het laagste salaris: 60% van de bevolking, de middengroep: 30% en de groep met de hoogste salarissen: 10%. We zouden dan van demokratisering kunnen spreken wanneer de schoolbevolking van havo, vwo, hts etc. volgens deze verhouding van 60-30-10 was samengesteld - red. V.).
Stel dat we alle toelatingstesten en toetsen achterwege laten, zodat alle kinderen zonder belemmering door stromen naar het vervolgonderwijs. Is dat de oplossing voor de demokratisering? Nee. Want wanneer kinderen uit verschillende milieus dezelfde school bezoeken, wil dat nog niet zeggen dat zij ook dezelfde resultaten boeken. Vandaar dat de meer moderne visie het begrip demokratisering als volgt omschrijft:
2e Men spreekt van demokratisering: als blijkt dat leerlingen uit de *diverse bevolkingsgroepen* die *hetzelfde onderwijs* genieten, *dezelfde studieprestaties* vertonen.

DEMOKRATISERING OP ARUBA?

Na deze begripsomschrijving kwam Van Breet tot zijn volgende vraag: hoe staat het met de demokratisering van het onderwijs op Aruba?
Van Breet had daartoe de bevolking van Aruba vergeleken met de "bevolking" van de brugklas van het Colegio Arubano. Op basis van gegevens van de volkstelling 1972 had hij de bevolking van Aruba verdeeld in twee groepen:
1e de groep met de hogere en middelbare beroepen;
2e de groep met de lagere beroepen.
19,1% van de bevolking hoorde tot het hogere en middelbare milieu, maar . . . *de brugklas van het Colegio '74|75 bestond voor 44,9% uit dit milieu!!* 80,9% van de bevolking behoorde tot het lagere milieu, maar... *van de brugklas behoorde slechts 23,4% tot dit milieu!!* Van de rest — 31,7% — was het milieu onbekend.
In schema ziet dat er als volgt uit:

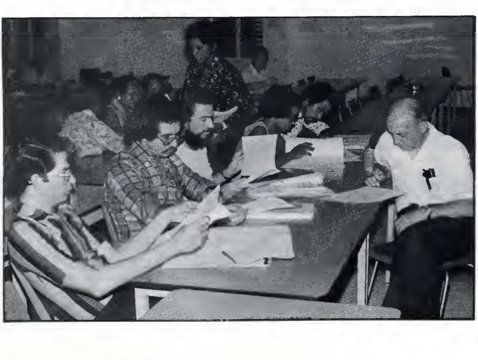
Drs. R. R. van Breet studeerde sociaal culturele wetenschappen in Nederland. Slaagde zowel voor kandidaats- als doktoraalexamen met lof.
Sinds oktober 1974 medewerker pedagogisch-didaktisch bureau van het Departement van onderwijs, Aruba.

Van Breet: "Op basis van het hier gepresenteerde materiaal kan men in ieder geval konkluderen *dat de demokratisering van het onderwijs op Aruba in de betekenis van de proportioneel gelijke vertegenwoordiging van de diverse bevolkingsgroepen, veel te wensen overlaat.*"

Hoe staat het met de demokratisering van het onderwijs op Aruba wanneer we kijken naar de studieresultaten van de kinderen uit de verschillende bevolkingsgroepen?

SOCIAAL MILIEU (naar beroep)

	Hoger en Middelbaar	Lager	Onbekend	Totaal
Brugklas C.A.	44,9%	23,4%	31,7%	100%
Bevolking '72	19,1%	80,9%	0 %	100%

Voor de beantwoording van deze vraag heeft Van Breet cijfermateriaal van dr. Prins-Winkel uit haar rapport "Kabes duru?" opnieuw gerangschikt. Tevens bekeek hij de rapportcijfers van de kinderen in de brugklas van het Colegio Arubano. Konklusie: "De hier gepresenteerde gegevens overziende, is onze konklusie *dat ook de demokratisering van het onderwijs op Aruba, in de betekenis van gelijke uitkomsten binnen het onderwijs van de leerlingen uit de diverse bevolkingsgroepen veel te wensen over laat.*"

NEERWAARTSE BEWEGING

Kan ieder kind op Aruba die vorm van onderwijs vinden die hem of haar de beste ontwikkelingskansen biedt? "Nee," zei Van Breet. Het voorbereidend onderwijs wordt niet door alle kinderen in de kleuterleeftijd bezocht, mist nog altijd een wettelijke basis en is nog steeds niet kosteloos. Naast het gewone basisonderwijs zijn er maar twee vormen van buitengewoon basisonderwijs: debielen- en imbecielenonderwijs; voor de rest moet iedereen er maar inpassen.
Voor het voortgezet onderwijs is het Nederlandse mammoetstelsel overgenomen.De bedoeling hiervan was dat er meer keuzemogelijkheden zouden zijn, dat de leerling niet direkt bij het begin zijn definitieve keuze hoefde te maken, maar dat hij al studerend naar een ander schooltype zou kunnen overswitchen als bleek dat hij daar meer geschikt voor was. *We zien echter dat die doorstroming een overwegend neerwaartse beweging* is, d.w.z. kinderen die overswitchen naar een andere vorm van onderwijs, gaan bijna altijd naar een lagere vorm. Uitzondering is de overgang van mavo-4 naar Havo-4, maar die overgang is aan allerlei voorwaarden gebonden, zodat maar weinig mavo-4-mensen die dat willen inderdaad naar havo-4 kunnen gaan.

NAAR RECHTVAARDIGER VERHOUDINGEN

De ongelijkheid in onze samenleving wordt veroorzaakt door het feit dat die samenleving thans bepaalde vaardigheden hoger waardeert dan andere, hetgeen vooral uitgedrukt wordt in het salaris. Het onderwijs zou er toe bijdragen de maatschappelijke verhoudingen rechtvaardiger te maken, als het leerlingen zou afleveren met allemaal nagenoeg dezelfde vaardigheden. Elders worden reeds pogingen in die richting ondernomen, b.v. door middel van kompensatieprogramma's, d.w.z. kinderen die een bepaalde achtergrond hebben, krijgen specifieke hulp om die achterstand in te halen. Andere mogelijkheden zijn organisatorische verbeteringen, b.v. afschaffen zittenblijven, grotere interne differentiatie; het verbeteren van motivatie en vakmanschap van de leerkrachten door de opleiding te verbeteren en de reeds in funktie zijnde leerkrachten bij te scholen. Zou dit alles niet helpen, dan is er nog een mogelijkheid om tot rechtvaardiger verhoudingen in de samenleving te komen: het waarderingssysteem (salarisnormen) van die samenleving veranderen. Van Breet besloot met de mededeling dat hij niet in staat was de oplossing voor het demokratiseringsprobleem te geven.

●

In het decembernummer volgt het tweede deel van dit verslag en de resoluties

Door een misverstand is dit interview niet eerder verschenen. Wij vonden het echter belangrijk genoeg om het alsnog te publiceren.

INTERVIEW MET DE TWEE KONGRESGANGERS

FRANK ZAANDAM:
"We moeten ophouden met te denken dat ons onderwijs uitstekend is omdat het uit Nederland komt, we zijn heel wat achter vergeleken met andere landen."

HENK WEUSTINK:
"Overal wordt het onderwijs gepland, wij op de Antillen doen daar niets aan!"

de V.L.A. bij het 35ste internatio... te genève

tekst:
j. j. coutinho

INLEIDING

Hoewel hierover uitgebreid is gepubliceerd in de dagbladen menen we toch het een en ander over dit zeer belangrijke kongres te moeten schrijven. Het is gewoon onze plicht als orgaan van de vakbond.
We hebben geprobeerd andere interessante facetten van dit kongres te belichten zonder uiteraard de kern van de zaak te vergeten.

VORM: Wat was het doel van het onderwijskongres te Genève dit jaar?
FRANK: Dit kongres wordt om de twee jaar gehouden en het gaat uit van de UNESCO. Dit jaar kwamen er twee grote onderwerpen aan de beurt:
1. De voornaamste tendenzen binnen het onderwijs: de kwestie van de status van de onderwijzer, de toegankelijkheid tot de scholen van de leerlingen — dit vooral voor de hogere scholen, de behoeften aan onderwijzers in de verschillende landen, zowel ontwikkelingslanden als ontwikkelde landen, en ook de opvoedkundige onderwijspolitiek van elk land apart in de wereld.
2. Daarnaast had je dan specifieke thema's:
a. De veranderende rol van de onderwijzer met het oog op zijn opleiding en ook de bijscholing van de zittende leerkrachten. In dit tweede thema hebben we meer gewerkt, in die zin dat we de vergaderingen van het tweede thema intensiever hebben bijgewoond.

Vergadering van de commissie B: Veranderende rol van de onderwijzer. In het midden Frank Zaandam met luisterapparaat. Meteen daarachter Henk Weustink. →

ONDERWIJSSYSTEMEN: ONTWIKKELINGSLANDEN - ONTWIKKELDE LANDEN

VORM: Dus de specifieke onderwijssystemen van elk land apart kwamen niet aan de orde?
FRANK: Zeer zeker. Bij de bespreking van de onderwijspolitiek kwamen de specifieke systemen duidelijk naar voren. Heel duidelijk en telkens kwam het verschil tussen de politiek van de ontwikkelingslanden en die van de ontwikkelde landen sterk naar voren. Bijvoorbeeld: de ontwikkelingslanden hebben als probleem een tekort aan onderwijzers en willen meer onderwijzers hebben om de bevolking zoveel mogelijk te scholen, terwijl de ontwikkelde landen met het probleem van een overschot aan onderwijzers worstelen. Ze zijn al vol.
HENK: Ja, bij Engeland en Nederland kwam dit duidelijk naar voren.
FRANK: En verder kwam ook bij elke vergadering het probleem aan de orde van de ontwikkelingslanden die hun koloniale historie koste wat kost willen uitwissen en de ontwikkelde landen die hierbij wel willen helpen.
VORM: Ze voelen zich zeker schuldig voor wat deze geschiedenis betreft, zij waren toch de kolonisatoren, niet waar?
FRANK: Ja, dat denk ik ook. En verder had je nog het probleem van de ontwikkelings-

nale onderwijskongres

landen die hun agrarische bevolking evengoed willen scholen. Vooral grote gebieden in Afrika en Azië zaten met dit probleem, hoe deze mensen voldoende onderwijs te geven van even goede kwaliteit als de steden, hoe moet men die enorme afstanden overbruggen, daar de bevolking heel erg verspreid van elkaar woont.

SOCIALISTISCHE LANDEN - WESTERSE LANDEN

VORM: Dit was dus een aantal verschillen tussen de ontwikkelingslanden en de ontwikkelde landen. Waren er misschien nog andere verschillen, ik denk hier aan de socialistische landen vergeleken met de westerse, kapitalistische landen?
FRANK: O ja, hier had je ook een duidelijk onderscheid tussen.
Naar mijn mening is het onderwijs in de socialistische landen veel en veel verder dan het onderwijs in de westerse landen.
Dit, omdat ze op de eerste plaats een meer uitgebalanceerde politiek hebben voor wat betreft het onderwijs en ook voor wat betreft de onderwijzers zelf.
Men kan in deze landen nooit een overschot van onderwijzers krijgen bijvoorbeeld. Ik heb daarvoor speciaal iemand uit Cuba benaderd en hij vertelde me dat dit gewoon onmogelijk is in zijn land. Ze hebben daar een zeer strenge selektie voor onderwijzers. Een voorbeeld dat hij me gaf: van de 28.000 aanmeldingen dit jaar, zijn er 9000 aangenomen. De rest wordt niet de straat op gestuurd, maar wordt een andere studie aanbevolen en naar andere studierichtingen verwezen. Daar kent men het probleem van de werkeloosheid niet. En wat vooral van Rusland en Oost-Duitsland opviel was, dat men daar de onderwijzers een hoger niveau geeft wat studie betreft dan de westerse landen. Daar spreekt men van universitaire opleiding voor de onderwijzers.
HENK: Nou, Noorwegen en Engeland hadden het ook hierover en Nederland trouwens ook. Dus volgens mij is het een meer algemene tendens.
VORM: We kunnen dus hieruit opmaken dat men steeds meer van de onderwijzer wil gaan vragen en dat men de kwaliteit steeds opnieuw probeert te verbeteren. Men streeft er a.h.w. naar om er allemaal pedagogen of zeer gespecialiseerde mensen op de scholen te krijgen.
HENK: Ja, hierbij is het toch interessant te vertellen wat de gedelegeerde van Jordanië zei toen men aan het praten was over de taak van de onderwijzer enz., hij zei: "mensen vergeet niet, het blijven maar mensen, al deze taken zijn op gegeven ogenblik onmogelijk voor een gewoon onderwijzer".
Men gaat dus steeds hogere eisen stellen aan de onderwijzer. Het is niet meer kennisoverdracht maar pedagogisch gezien is hij meer een begeleider voor de jeugd.
FRANK: Daar we het daarnet over de verschillen tussen de verschillende groepen landen hadden, is het wel noemenswaardig dat men op dit kongres altijd to the point is gebleven, men is dus elkaar niet gaan aanvallen enz.

De taak van de onderwijzer

VORM: De Antillen behoren ook zeer zeker tot de ontwikkelingslanden, hetgeen men vaak probeert te verzwijgen of verdoezelen. Hoe zien de ontwikkelingslanden de taak van de onderwijzer?
FRANK: De onderwijzer wordt door de ontwikkelingslanden niet gezien als iemand die

in de klas zijn lessen afdraait en daarna klaar is. Behalve met zijn school moet de onderwijzer zich bezig houden met zijn gemeenschap. Hij moet een soort agency in de gemeenschap na school zijn.
VORM: Een soort sociaal werker bedoel je misschien.
FRANK: Ja, precies. Want in deze landen is er enorm tekort aan kader. Daarom is voor hen de school en de gemeenschap één! Voor ons hier is dit ook zeer belangrijk, onze mensen moeten veel meer in de gemeenschap gaan staan.
VORM: En de socialistische landen, hoe zien zij de taak van de onderwijzer?
FRANK: De socialistische landen hebben dit ook, maar daar komt er nog bij dat men de onderwijzer ziet als vertegenwoordiger van het systeem. De onderwijzer moet dus het systeem bewaken en in stand houden.

VORM: En de westerse landen?
FRANK: In de westerse landen gaat men nu pas denken aan behalve een taak in de school ook een taak in de maatschappij. Veel westerse landen zien het onderwijs als middel om de maatschappij te verbeteren. De socialistische en het merendeel van de ontwikkelingslanden zien het als een *uitvloeisel* van een sociaal systeem.
En zij zien het zo dat het onderwijs de produktie van het land omhoog moet helpen. Daarom heb je in deze landen de tweeschakeling theorie-praktijk; school-platteland, school-fabriek enz.

Vrij

HENK: De westerse landen laten hun mensen volkomen vrij in hun keuze van wat ze gaan studeren.
FRANK: De socialistische landen denken daar anders over; ze plannen wat ze nodig hebben.
HENK: Ja, ze plannen b.v.: over 5 jaar hebben we zoveel mensen in die tak en die tak nodig en ze stimuleren het studeren in deze takken. En daarom hebben ze dan ook nooit een overschot aan bepaalde vaklieden. Terwijl het in de westerse landen voor kan komen dat er een modevak is, psychologie of zo en dan lopen er ineens teveel psychologen rond.

Partisipashon

VORM: Is op dit kongres ook naar voren gekomen hoe de ontwikkelingslanden denken over de samenwerking tussen de onderwijsvakbonden en de regering?
FRANK: Bij monde van de vertegenwoordigers van de verschillende landen, die allemaal topfunktionarissen waren: direkteuren van het dept. van onderwijs, ministers van onderwijs e.d., kwam sterk naar voren *dat zij niets kunnen doen zonder participatie van de onderwijsorganisaties.*
Deze mensen beseffen gewoon dat zonder de vakbonden zij nergens kunnen komen.

De delegatie van de W.V.O.P., het Wereld Verbond voor Onderwijzend Personeel. V.l.n.r.: Mr. Jack, technisch secretaris, Koen Damen, secretaris generaal, Henk Weustink en Frank Zaandam van de V.L.A.

VORM: Dus waar we laatst voor gestaakt hebben was helemaal geen wereld-vreemde, te veel-eisende wens, maar een normale gang van zaken in andere landen. Jammer dat wij hier nog niet zo ver zijn.
FRANK: Deze mensen vertelden ons dat de vakorganisaties meedoen in de planning, in de research en evaluatie. Dus de vakorganisaties zijn kompleet vertegenwoordigd in alle drie facetten.
VORM: Laten we hopen dat men er hier spoedig ook de noodzaak en wenselijkheid van gaat inzien.

De veranderende rol van de onderwijzer

VORM: Jullie vertelden daarnet dat je vooral in kommissie B gewerkt hebt: de veranderende rol van de onderwijzer gezien zijn opleiding en bijscholing. Hoe ging dat allemaal?
HENK: De eerste dag was de plenaire vergadering; deze plenaire ging al die dagen normaal door en daarnaast werden speciale kommissies gevormd. En wij hebben dus wat je daarnet noemde uitgekozen, maar dat was volkomen apart van de plenaire. Al deze kommissies hebben daarna hun aanbevelingen uitgebracht en die werden dan in de plenaire vergadering de laatste dag aangenomen met eventuele wijzigingen. Op een gegeven ogenblik was het dus zo, dat er drie groepen naast elkaar aan het werk waren.
VORM: Welke waren die drie groepen?
FRANK: a. De eerste behandelde de voornaamste ontwikkelingen binnen het onderwijs en die waren ongeveer: hervorming, demokratisering, doorstromimg (vooral voor hoger onderwijs) en innovatie van het onderwijs.
b. De tweede groep behandelde de veranderende rol van de onderwijzer en de invloed hiervan op de pedagogische akademies en de bijscholing van de zittende leerkrachten.
c. De derde groep was een groep van specialisten, statistici van de ICET, die al maanden van te voren bezig waren met het verzamelen en uitwerken van statistieken over de onderwijssituatie over de gehele wereld.
VORM: Kunnen jullie misschien in het kort vertellen wat er al die dagen besproken werd? Ik bedoel hier dus een resumé van de belangrijkste aspekten.
HENK: Onze kommissie bestond uit zo'n 80 mensen en de vergaderingen werden allemaal strak geleid door de voorzitter. Als je een beurt wilde hebben moest je je hand op steken en dit werd dan genoteerd. Het kon voorkomen dat je pas na een paar uur aan de beurt kwam. Een over-en-weer-gesprek was dus niet mogelijk. De vakorganisaties hadden op dit kongres *geen* stemrecht, omdat dit een kongres was voor landen, dus alleen de officiële delegaties van ieder land hadden stemrecht. De vakorganisaties mochten wel iets zeggen als ze dat wilden en verschillende hebben het ook gedaan.
VORM: En de voornaamste aspekten?
FRANK: De voornaamste in onze kommissie was dat men gewoon per definitie aanneemt dat de rol van de onderwijzer veranderd is en steeds aan het veranderen blijft. De onderwijzer is niet meer een machine die vol zit met kennis en die deze kennis overdraagt aan de kinderen en die ook bij zichzelf denkt dat hij alles behoort te weten. De tegenwoordige onderwijzer is een *begeleider*, iemand die de kinderen probeert te helpen zich te oriënteren in een snel veranderende gemeenschap!
Dit heeft natuurlijk weer zijn weerslag op de opleiding want deze wordt geen al te intellektualistische opleiding maar een meer professionele opleiding, die bij de onderwijzer een zekere attitude moet proberen te kweken om dit mee te kunnen geven aan de leerlingen. En dit geldt natuurlijk ook voor de zittende leerkrachten die telkens bijgeschoold moeten worden.
VORM: De bijscholing van de zittende leerkrachten, hebben jullie ook een bepaalde vorm hiervan besproken?
FRANK: Ja, men onderscheidt verschillende soorten bijscholing:
1. De leerkrachten krijgen een soort pedagogisch/didaktisch "refreshment".
2. Vooral de ontwikkelingslanden gaan men-

sen bijscholen die al in het onderwijs staan maar die niet gekwalificeerd zijn. Door gebrek aan onderwijzers hebben ze in het verleden deze noodoplossing gehanteerd.
3. Bijscholing in de vakken zelf.
4. Bijscholing voor de onderwijzer zodat hij gaat beseffen dat hij behalve een taak op school ook een taak in de gemeenschap heeft te vervullen.

Laten we van onze troon afstappen

VORM: Jullie hebben in Genève vele landen over hun onderwijs horen vertellen en ook rapporten van deze landen hebben jullie meegebracht. Wat denken jullie nou van ons onderwijs hier op de Antillen als we dat vergelijken met andere landen? Laten we zeggen met andere ontwikkelingslanden?
FRANK: Voor mij is het duidelijk geworden dat we behoorlijk moeten gaan terugkrabbelen en dat we *moeten ophouden met te geloven dat we een uitstekend onderwijs hebben omdat het van Nederland afkomstig is!* Ik heb daar kunnen konstateren dat vele ontwikkelingslanden veel verder zijn op onderwijsgebied, omdat zij op de eerste plaats het proces van hun eigen *identiteit* al gevolgd hebben. Ze zoeken dus hun *eigen waarde* en wij zijn nog lang niet zo ver.
VORM: Wij zijn blijven steken in de kopieerfase, en dat wordt hier nog steeds heel erg gewaardeerd. Een land dat op weg is naar zijn onafhankelijkheid moet zijn eigen identiteit en eigen waarde zoeken en de ontwikkeling van deze met al zijn krachten stimuleren. Weinig of niets wordt hier aan gedaan. De kortzichtigheid van onze bestuurders komt hier weer duidelijk naar voren. Heb je nog meer kunnen konstateren?
FRANK: Deze landen hebben bijvoorbeeld allemaal hun eigen taal op school, daar zijn wij nog lang niet aan toe. En ten tweede hebben deze landen leerplancentra, "curriculum-development centres", en wij hebben dit helemaal nog niet. Hier worden leerplannen ontworpen voor het kleuter- en basisonderwijs, maar ook voor het voortgezet onderwijs die allemaal opgezet worden naar de waarden van het land zelf! Ze zijn daar bezig met het veranderen van tekstboeken, methodes enz. Ze hebben instituten voor bijscholing van de zittende leerkrachten.
Natuurlijk zijn ze niet allemaal even ver en met vele van deze dingen niet helemaal klaar, dus alles loopt natuurlijk nog niet gesmeerd, maar zij zien tenminste de noodzaak van deze dingen in en wat nog belangrijker is: zij zijn *al begonnen!* Wij sukkelen nog steeds met een ouderwets onderwijs en denken nog niet eens aan beginnen.
Als we hier op de Antillen zeggen "ons onderwijs is goed", dan moeten we deze dingen in de gaten houden. Wij zijn nog niet eens begonnen met deze ontwikkelingen en anderen zijn al veel verder.
VORM: Zijn er ook andere landen die met taalproblemen zitten?
FRANK: De afrikaanse landen hebben bijvoorbeeld problemen met de verschillende talen die in hun verschillende landen gesproken worden door de vele stammen die ieder hun eigen taal spreken. Dus ze moeten een officiële taal kiezen voor het hele land en dat gaat niet zo gemakkelijk.
VORM: Hebben jullie misschien ook voorbeelden van landen uit onze eigen regio die ook aan hun onderwijsvernieuwingen zijn begonnen of er mee bezig zijn?
FRANK: O.k. Ik neem niet eens de vooruitstrevendste, Cuba dus, dat is al heel ver en dat volgt momenteel de ontwikkelingen van de Sovjet-Unie. Maar neem b.v. Jamaica. Daar hebben ze al Leerplancentra, waar nieuwe leerplannen ontworpen worden, ze hebben "in-service" instituten die de bijscholing van de zittende leerkrachten verzorgen, cursussen die soms 2 à 3 weken, 1 à 2 maanden in beslag nemen. Peru. Daar zijn ze nog veel verder, daar is men bezig het "non-graded" systeem in te voeren. Dus geen zitten blijven meer, het gaat d.m.v. wat ze daar noemen: "circulos". Daar hebben ze ook geen vakken zoals wij dat hier hebben, alles op een rij, maar zij werken daar met onderwijs-eenheden. Zij zijn veel verder dan wij.
VORM: Ja, daar zijn ze nu 2 à 3 jaar mee bezig. Hebben jullie ook kontakten gemaakt met andere landen?
HENK: Ja, dit is ontzettend belangrijk. Frank heeft bijvoorbeeld persoonlijk kontakt gelegd met de hoofdinspecteur van Jamaica. Ook met Cuba hebben we kontakten gekregen en uit Peru hebben we adressen ontvangen en ze hebben ook medewerking toegezegd. Verder hebben we ook goede kontakten gelegd met Nigeria dat nu aan een proces van bijscholing gaat beginnen voor meer dan 120.000 leerkrachten. Wij zullen nauwe kontakten met ze onderhouden om te zien hoe het daar gaat, om een idee te krijgen van hoe wij het eventueel ook hier in de toekomst zouden kunnen aanpakken.

INTERVIEW MET DE TWEE KONGRESGANGERS

Over de rol van de onderwijzer

VORM: Kun je ons in het kort wat hierover vertellen?

FRANK: 1. Het belangrijkste aspekt: de relatie onderwijzer-leerling moet *centraal* staan. Daarnaast pleitte men ook voor "extra curricular" processen.
2. Men probeert meer professionals en specialisten aan het onderwijsproces te laten deelnemen. B.v. biologie, daar kan een bioloog een dieptechnische les over komen geven in een bepaalde klas. Geologie, een geoloog enz. Maar de verantwoording van het onderwijs *blijft* bij de onderwijzer, hij blijft verantwoordelijk voor het onderwijsproces, daar was iedereen het over eens.
3. De gevolgen van de twee bovengenoemde aspekten voor de opleiding voor onderwijzers. Er moet hiernaast ook een zeer nauwe samenwerking bestaan tussen de pedagogische akademies en de bijscholingsinstituten.
Vanaf de pedagogische akademie moeten de onderwijzers goed doordrongen zijn van het feit dat ze in een veranderende maatschappij zullen komen te staan en dat ze hier moeten gaan werken. Dus van het begin weten ze dat er telkens bijscholing nodig is om die veranderingen te kunnen bijhouden of zelfs anticiperen.
VORM: Is op deze vergaderingen niet naar voren gekomen dat er ook een zekere invloed moet uitgaan vanuit het onderwijs op de maatschappij?
Ik bedoel hiermee dat er volgens mij een bepaalde lijn van te voren uitgestippeld moet zijn, waar naartoe gewerkt wordt. Als we gewoon ons onderwijs gaan aanpassen op een chaotische veranderende of doelloos veranderende maatschappij zonder enige houvast dan zijn we volgens mij nog verder van huis.
HENK: In het algemeen was het zo dat men tegen het *elitair* onderwijs was, dat moest beslist van de baan in welk land ook. Alle mensen hebben recht op onderwijs.
VORM: Dus als we de ontwikkelingslanden nemen, ze hebben een zeker doel waar ze naar toe werken, ze willen hun land uit de ellende en armoede verheffen.
FRANK: Juist, en daarom hebben ze juist die curricular development centra. Daar gaan ze geen methodes bespreken zoals wij dat hier doen met onze leerplannen. In deze centra worden de *doelstellingen* van ieder onderwijs, kleuter, basis, voortgezet enz., vastgesteld. Maar de doelstellingen moeten natuurlijk volledig in overeenstemming zijn met waar de maatschappij naartoe wil. Dat is nou de essentie van die curricular development. Naar aanleiding van die doelstellingen worden daarna de methodes in elkaar gezet. In deze centra zitten dus alle soorten experts, niet alleen pedagogen of zo. Verder kan ik je mededelen dat de V.L.A. officieel nu gaat toetreden tot de wereldorganisatie voor onderwijzersvakbonden, de "Confederación Syndikal Mundial de la Enseñansa". De W.C.T. in het Engels. We zijn ook met een schat aan boeken en dokumenten gekomen van allerlei landen op de wereld. We willen ze laten registreren door de bibliotheekcommissie en daarna laten doorwerken door een *permanente pedagogische werkgroep* die bepaalde rapporten en boeken zal gaan bestuderen.
VORM: Tot slot: wat is het meest opgevallen op dit kongres?
HENK: Het meest opvallende was volgens mij *dat er overal gepland wordt,* in het klein of in het groot, maar er wordt gepland, wij zijn hier wat dat betreft ver achter.
FRANK: Ja, daar ben ik het volkomen mee eens. Het is allemaal amateuristisch hier. Wij moeten volgens mij het Nederlandse onderwijssysteem in de toekomst rustig laten varen, het is misschien goed voor Nederland maar voor ons zeker niet. We moeten ons veel meer gaan orienteren op de ontwikkelingslanden, want daar horen wij nu eenmaal bij. Wat mij verder ook is opgevallen is de relativiteit van het Nederlands onderwijssysteem in de wereld. Wij denken hier dat het Nederlandse systeem het beste van de wereld is en daar op dat kongres tussen al die landen speelde Nederland maar een zeer bescheiden rol.
VORM: Heren, bedankt voor de medewerking en laten we hopen dat in de toekomst de V.L.A. meer van zulke kongressen zal gaan bijwonen. Het is te hopen dat men de urgente situatie van ons onderwijs spoedig gaat inzien en dat men spoedig aan het plannen slaat, dit natuurlijk in samenwerking met de onderwijsvakbonden!

E paisnan den desaroyo/ Terser mundo/E paisnan pober/ E teranan atrasa

teksto: J. J. Coutinho
literatura: Solidaridad y Liberacion di Emilio Maspero

Algun sifra di e situashon di e pueblonan di Terser Mundo.
Komo ku den e entrevista ku nos a publiká ku sr. Zaandam i Weustink hopi biaha a ser papiá di paisnan den desaroyo nos a haya ta bon pa publiká tambe algun sifra di e diferente situashonnan inhumano den kual mayoría di e poblashon mundial ta bibando aden aktualmente.

ALIMENTASHON

— 2/3 parti di humanidat, 2.500 miyón di sernan humano, ta sufri di e konsekuensianan di hamber.
— 10.000 mucha ta muri *diarimente* di hamber na mundo.
— 20% di poblashon mundial ta bon alimentá (sufisiente kaloría pa dia) 80% ta sufri di denutrishon króniko of ta pasa hamber.

VIVIENDA

— Na 1961 na Amerika Latina den 18 pais tabata tin mester di 18 miyon kas.
— Na 1971 e kantidat aki a subi pa 26 miyon, esaki ta bisá na *kantidat!*
Loke ta toka *kalidat:*
— Na 1965 tabatin aproximadamente 35 miyon na Am. Lat. di kual: 7% kasnan di luho, 21% kasnan ku e komfortnan minimo, 43% kasnan kompletamente inadekuado pa biba ku mester di drechamentu urgentemente, 30% tabata kasnan di kartón of otro material inapropiá, yamá rancho's of favela's.
— Di kada 1000 mucha ku nase na Guinea, 216 ta muri; 192 na Agola; 142 na Pakistan; 139 na India; 127 na Filipinas (miss Universe); 125 na Indonesia; 92 na Chile i Guatemala. Kompará ku e teranan desaroyá: Merka i Canada apenas ta yega 19; Rusia 24; i Hulanda i Finlandia 12.

EDUKASHON

Na mundo tin aktualmente mas di 940 miyon di analfabeto, di kual 70% ta hende muhé. Poniende aserka e hobennan i muchanan ku no ta risibi edukashón e kantidat aki ta pasa 1000 miyon.
— E parti mas grandi di e hendenan ku no sa lesa ni skirbi ta biba den e paisnan di Terser Mundo. Na Afrika e promedio di hende homber analfabeto ta 60% i muhé 87%, na Asia 41% di homber i 61% di muhé, na e paísnan Arabe 75% entre e hombernan i 88% entre e muhénan.
— Den e paísnan riku tin mas maestro i skolnan: Merka i Rusia: 1 maestro pa kada 170 mucha, Inglatera: 1 maestro pa kada 200 mucha.
Den e materia aki e paísnan pober ta yuda e paísnan riku *mas ainda* ku e *"brain-drain"*. E bon studiantenan di e paísnan Afrikano, Asiatiko i Latinoamerikano ku ta bay studia na e Universidatnan grandi di Merka i Europa ora nan kaba di studia, hopi biaha mandá ku beurs, ta lubida hopi biaha nan responsabilidad pa ku nan paísnan di origen i ta preferá di keda traha na servisio di e progreso ekonomiko di paísnan kaminda nan a studia . . . Bo por haya den e hospitalnan di New York mas dokter Latinoamerikano ku den e sentronan rural di Amerika Latina. Pa nos na Antiyas sigur sigur tambe e hecho aki ta konta.

TRABOW

Mas di 30 miyon hende sin trabow na Amerika Latina, na India 20 miyon, na Pakistan $7^1/_2$ miyon, na Indonesia 5 miyon i mas di 15 miyon sin trabow fiho.

SALARIO

— Un obrero sin estudio ta gana na Merka 4 dolar pa ora, e mesun obrero sin estudio ta gana na Zaire 4 sen merikano pa ora.
— 2/3 parti di e kampesinonan latinoamerikano ta gana un salario di 11 pa 13 sen merikano pa dia, lokual ni sikiera ta yega 40 dolar pa aña!
— Un obrero merikano ta gana mas o menos 132 dolar pa siman, na Canada 444 dolar pa luna i Alemania west 250 dolar pa luna.
— Na Amerika Latina pa un kampesino yega na gana loke un latifundista ta gana den *un* aña, e mester traha 61 aña na Brasil, 66 na Argentina, 72 na Chile, 165 aña na Ecuador i na Guatemala 399 aña!
I mientras ku na mundo ta pasando tur e barbaridatnan aki: Merka a gasta na 1968 den solamente *un* proyekto espasial: 35.000 miyon dolar i Rusia pa e mesun kos 40.000 miyon dolar.
— Merka tabata tin na 1968 mas di 267.000 miyon dolar gastá na e konkista di luna.
— Entre 1950 i 1969, Merka, Rusia, Fransia, Inglatera i Belgika a exportá pa e paísnan di Terser Mundo na armanan lihé: 17.000 miyon dolar.
— Pa aña e ser humano ta gasta mas ku 200.000 dolar na arma.
— Den un aña só Merka a yega di invertí mas di 30.000 miyon dolar den e gera di Vietnam.
Un grupo di expertonan Latinoamerikano a determiná ku pa resolve e problema di e reforma agraria (lokual tin direktamente di hasi ku e alimentashon) na ful Latino Amerika, tin mester di solamente 40.000 miyon dolar.

FINALISANDO

Ningun ora só nos a trata di ta kompleto den e sifranan ku nos a duna. Naturalmente ku tin hopi mas ehempel di e explotashon inhumano di e paísnan riku pa ku esnan pober.
Hopi biaha nos ta haya ku e paísnan desaroyá ta purba yuda kombatí e hamber i miseria di e paísnan di Terser Mundo, pero den un forma ku lo no kambia e struktuta mundial.
Nan ta bisa ku e kausa di hamber den mundo ta e "exploshon demografiko", i e mesun paísnan imperialista aki ta lansa kampañanan fuerte i grandi pa kontrol di natalidat (ku kual hopi di nan kompaníanan multinashonal mes ta bolbe gana skát di plaka).
Esaki ta un mentira grandi pasobra produkshon mundial di kuminda ta subi pa aña ku 3% i e poblashon mundial ku 1,5% pa aña! Unda e surplus di kuminda aki ta bay? Puntra e piskánan.

Surnam 25 - 11 - 1975:

Independiente!

Mi tin envídia di Surnam.
No pa su mil i un problemanan;
Tin biaha desishonnan importante
ta krea hopi emigrante.

Siglonan di kolonisashon,
dependensia polítiko kasi totál,
no por ser borá den un día o dos
lokual pa añanan a ser wantá meskos
pa e podér di kapitál!

Polítikonan oportunista
a néngi koperá, meskos ku áki.
Nan a asta kumpr'algun . . .
Di esnan k'a desertá,
ún a bolbe . . . , ún di ful un mán!

"Ai, den mundu di awendía
no ta eksistí independensia,"
tin ta bisa sin muchu legría,
"ta "concerns" i "multinationals"
ta imponé e ritmo di nan gusto."
"Independensia mi shón,
manteniendo e aktual struktura
di eksplotashón,
no ta kambia nada ne situashón!"

Surnam lo bira independiente,
solamente polítikamente,
ekonomikamente . . .
bueno, esei ta keda pendiente!
Talbes lo mi tin, mi'n sá,
di duna esayanan rasón;
Historia lo demostrá!

Ningun hende sí, por nenga e berdát:
sikiera Surnam a dal e stáp
en buska di nan propio identidát!
Tin algun k'a spanta, plama paña bai
miedi mira, pudisé, nan "rikesa" kai.

Mayán kos bai bon, mi ta sigurabo,
nan lo tei maner'un klabo,
reklamando sin nan kara trek
nan propiedatnan o tera bek!

Esaki despues di a nenga manera hochi,
di karge nashonalidat,
di e pais ku foi chikito
maner'un mama, a karga nan den skochi!

Talbes nan no por ser kulpá;
polítikonan pa añanan a enfatisá
ku sín Hulanda, Surnam lo ta perdí!
un zonido hopi konosí
pa nos na Antiyas 'kí!

I apesar di tur problema
apesar di tur notisia
ku Surnam ta den dilema,
mi tin respet pe gobiern'akí.
Su kurashi i desishón
a yenami ku admirashón.
Aunke' oportunistanan
a benta mil i un baranka
defendiendo kapital
i nan parti di herensia,
nan a sigi nan kaminda:
derecho pa independensia
sin hal'un stap atrás!

Di nós akí, den nos dós,
sinseramente,
por ser bisá meskós?!

J. J. COUTINHO
6-11-'75

grawata

Kuanto di e resolushonnan di e promé kongreso di V.L.A. a worde realisá kaba?

Kiko nos a logra ku Partisipashon ku te awor?

Ki dia nos lo bai yama: Sindikato di Maestronan di Aruba?

Onze trouwe lezer de heer J. M. te O. schrijft ons:
"Geachte redakteur,
Ik had nog een goed idee om het zittenblijversprobleem op te lossen: laat alle kinderen die problemen hebben op school in hun vrije tijd naar school terug komen, dan kunnen zij de stof nog eens rustig doorwerken.
Hoogachtend, J. M."

Inderdaad meneer J. M., een uiterst simpele gedachte, zoals wel meer van uw gedachten uiterst simpel zijn: kinderen die het 's morgens niet konden volgen komen 's middags gewoon weer naar school terug om daar extra geholpen te worden; en wie het 's middags ook nog niet begrepen heeft, kan 's avonds de les nog eens opnieuw krijgen. Voor deze kinderen zullen we een aantal bedden in school zetten, zodat de kinderen direkt na de les naar bed kunnen. Voor de moeilijkste gevallen zullen we ook in het weekend openblijven. Voor de ouders zullen bezoekuren vastgesteld worden. We zullen uw suggestie doorgeven.

Onze andere trouwe lezer, de heer J. M. te O. schrijft ons:
"Bah, wat een lage uitspraak van dat zogenaamde kongres dat er op Aruba verschillende milieus zijn en dat er onrechtvaardige verhoudingen bestaan! Op Aruba zijn alle milieus hetzelfde! Wij zijn eigenlijk één grote familie.
Hoogachtend, J. M. te O."

Natuurlijk meneer J. M., u heeft groot gelijk, het maakt voor het milieu niets uit wat je salaris is. Of je nou f. 3000,— per maand verdient of werkloos bent, dat maakt allemaal niets uit, we leven allemaal gelijk.
P.S. Hoe staat het met de bomen op het Irausquinplein? U zorgt er toch wel voor dat ze goed gezond blijven?

Onze trouwe lezer de heer J. M. te O. schrijft echter:
"Geachte redakteur,
Er zijn wel degelijk onrechtvaardige verschillen in onze maatschappij! De onderwijzers verdienen veel te veel!! Je kan ze herkennen aan hun horloge en hun zonnebril!
Hoogachtend, J. M. te O."

Beste J. M., Natuurlijk, u heeft óók gelijk. Nu u dat gezegd heeft zien we dat duidelijk in. Alle leerkrachten moeten de helft of meer van hun salaris inleveren. Daarmee zal voorgoed een einde gekomen zijn aan de onrechtvaardigheid in onze gemeenschap. We vinden het erg leuk dat u socialistische trekjes begint te vertonen. Bedankt voor alle positieve bijdragen en tot schrijfs maar weer.

SINDIKATO O KLUP?

a. vrolijk

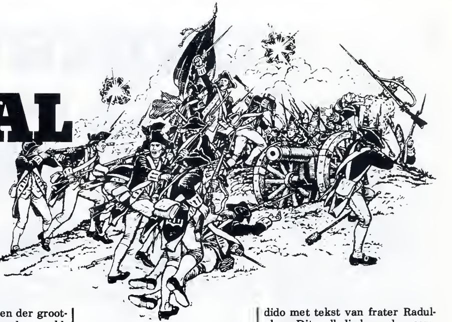
For di dia ku mi a bira miembro di V.L.A. mi a ripara ku e ta konfrontando un problema. Semper ku nos tabata tin un o otro problema e sekretario general di V.L.A., kompañero E. Croes, a reklama ku nos mester demostra ta kiko nos ta: karni o piska??
Hopi biaha, despues di hopi trek, pusha, midi i bolbe midi a tuma un desishon ku ta asina bon ku ni un hende ta keda rabia.
Despues di reunionnan asina hopi miembro ta bata bai kas sin sa kiko eksaktamente ta worde hasi.
Tumando en kuenta e origen i e promé sinko añanan di V.L.A., nos por yama e periodo ei un periodo di plak-i-leim.
Den e plak-i-leim periodo aki, e direktiva a hasi hopi i bon trabow. Pero masha poko, e miembronan tabata tende kiko tabata worde hasi.
Croes a baha, mayoria di e direktiva a kambia. Despues di hopi buskamento e Triumvirato a subi.
Ora ku tur miembro di direktiva tabata mas o menos na haltura ta kiko ta kiko i ta kiko mester a worde hasi, ata e problema a kuminsa: Pa drecha e situashon malo(?) ku Gobierno Sentral i komersiantenan ta den, of hinka Antias aden, Wancho ta saka sla riba e trahadonan di gobierno. Akinan algo historiko den Karibe ta pasa: Sindikatonan di maestronan ta lucha skouder ku skouder ku e sindikatonan di obrero di gobierno. Sabiendo ku ku nos lucha ta perdida solamente nos tin riba tereno ekonomiko, nos ta eksihi mas plaka pa esnan ku ta gana menos i partisipashon pa nos tur.
Den e welga aki nos a siña konose ta ken ta ken i ta ken ta miembro di SINDIKATO.
Siendo ku e enkuesta di prome ku welga a demostra ku nos no ta un sindikato di pan ku manteka. Nos interes ekonomiko, plaka, no ta na promé, ni hasta segundo lugar.
Na e mas o menos 400 welgistanan, ku tur dia tabata asisti na e reunionnan nos por a bisa: Esaki ta e Sindikato di Maestronan di Aruba, V.L.A. Einan nos a mira ta kuanto ta piska i ta kuanto ta karni.
Pesei despues di welga hopi a worde papia kiko ta bai hasi ku esnan ku ta kere ku V.L.A. ta un klup di maestro. Nan no tin o no kier tín ni un idea kiko e V. kier mén. E V. no ta un abreviashon di niun palabra ku ta nifika ELITE.
Tambe durante e Promé Kongreso di V.L.A. nos por a tende i mira ta ken ta miembro i ta komporta su mes komo tal.
Nos ta den un sindikato i komo miembro di un sindikato bo mester lucha kontra i inhustisia ku ta worde kometi kontra bo kompañero, bo próhimo, bo pueblo.
I manera un di nos miembronan a yega di skirbi: "Een vakbond is wat de leden er van maken." Pero e miembronan ta aktua segun nan mentalidat. Tempo di Eddy bo por tabata konsidera i bolbe konsidera; tempo di Buchi bo tabata pro of kontra; awor, tempo di Frank, bo ta adén of afó.
Ta pesei mi kier hasi un sugerensia na direktiva di e sekshonnan. Skucha e grabashonnan di e kongreso. Nota nomber di e miembronan ku a hasi remarkanan negativo. Nota nomber tambe di e "miembronan" ku no a asisti na Kongreso pa motibo "personal," p.e. bai Bonaire of hasi kompras.
Manda un karta pa e'miembronan 'aki, bisando ku nan mester disidi si nan ta keda riba e lista di *Sindikato* di Maestronan di Aruba. Motibo di esaki ta ku nan mentalidat no ta kwadra ku e di un miembro di un SINDIKATO. Pa kuminsa chek un di e frernan.

take it or leave us!

Telkens als wij, Antillianen, op een vergadering of tijdens andere gelegenheden het Papiamento gebruiken, zijn er altijd kleingeestige, bekrompen Antillianen of buitenlanders die hier hevig tegen protesteren.
Sommige Antillianen komen met de opmerking: "we moeten rekening houden met onze gasten."
Maar op dit kongres hadden we ook Engelse gasten. Met welke gasten moeten we nou rekening houden? Met twee Engels sprekenden of één Nederlands sprekende?
De buitenlanders, in dit geval enkele Nederlanders, komen met een stomme opmerking, van dat ze het Papiamento niet begrijpen. Dit is een zuiver kolonialistische mentaliteit. Men gaat naar een land (kolonie) om geld te verdienen. Ze proberen niet eens de taal te leren, laat staan iets te doen voor het volk. Wat de zaak nog erger maakt, is, dat deze mensen in het onderwijs komen werken, waar ze ook te maken krijgen met Papiamento-sprekende kinderen. Door het protesteren van een Antilliaan tegen het gebruik van het Papiamento laat hij duidelijk blijken hoeveel waardering hij heeft voor het Papiamento.
Als jij geen waardering hebt voor jouw taal wie zal het dan wel hebben? Of moeten wij Papiamento-sprekenden altijd voorrang geven aan het Nederlands?
Goddank zijn er meer Antillianen die gaan inzien dat het Papiamento kost wat kost gebruikt moet worden en dat ze elkaar moeten steunen met bijvoorbeeld de opmerking: "hij bewijst een eer aan het Papiamento door het te gebruiken."
Het is mogelijk, dat iemand die pas hier is aangekomen, het Papiament niet zo goed verstaat. Maar hij moet wel inzien dat het langzamerhand tijd wordt dat hij het gaat leren. Je zit in een gebied waar Papiamento wordt gesproken!
Wanneer wij hier op Aruba bij een of andere gelegenheid ons Papiamento gaan gebruiken moet hij/zij zich rustig houden.
Het is zeer onbeleefd en ongamanierd om hier te komen protesteren tegen het gebruik van onze eigen taal door onze eigen mensen. Onze taal waar wij zo veel voor vechten!
De vraag of de andere lezingen van de andere Antilliaanse inleiders op het kongres ook in het Papiamento gehouden zullen worden was een zoeken naar een smoesje om de verdere afloop van het Eerste Kongres van de V.L.A. niet bij te wonen.
Gelukkig zijn er wel Nederlanders die zich weten te gedragen en zich aanpassen aan onze gewoonten en onze taal.

m. winklaar

HIMNO NACIONAL DI ARUBA

tekst: E. A. BENNETT
foto: R. DE GRAAFF

Na voor het eerst, bij de inauguratie van het gebouw "Edificio Parlamentario di Aruba," het provisionele volkslied van Aruba gehoord te hebben, en in een krant het volgende gelezen te hebben: "Por cierto esaki tabata e promer vez ku e himno popular di Aruba a ser presenta den forma di un marcha, cual tabata hopi impresionante," kon ik niets anders doen dan mezelf afvragen waarom die verandering van 3/4 maat (valse) naar 2/4 maat (marcha).

Het streven naar een eigen vlag, wapen (die er al is sinds de A.B. 15 november 1955) en volkslied komt zeer zeker overeen met het streven naar een "Status Aparte." Nu is het zo dat er een lied bestaat, spontaan gecomponeerd door twee Arubanen, R. Wever (tekst) en Padú Lampe (muziek) dat de naam draagt van "Aruba Dushi Tera" en in de verzameling van liederen uit de Antillen n.l. "Nos ta Canta" betiteld als "Himno di Aruba" (onofficieel dus) en dat door iedereen van het eiland Aruba als zodanig ook beschouwd wordt, doordat juist door tekst en muziek precies hetgeen Aruba is en wat men precies voelt voor dit eiland zo raak weergegeven wordt.

Spontaan dus, is dit lied uit de creatieve geest van twee Arubanen ontstaan, in een 3/4 maat (valse). Hieruit bleek dus, dat de componisten bewust of onbewust, muzikaal gesproken, al lang bezig waren met een dekolonisatie van de geest en niet bezweken waren voor de muzikale koloniale indoctrinatie van een mars (het Wilhelmus en alle verzetsliederen die velen van ons op school moesten leren en zingen). Men had dus iets authentieks, iets eigens. Waarom een verandering van wals tempo in een mars tempo? De enige denkbare reden die te vinden is, is, dat men er van uit gaat dat een wals niet representatief genoeg is om te spelen bij officiële gelegenheden, omdat alle andere landen een mars hebben. Is dat wel zo?

Het Engelse volkslied "God save the King/Queen" is gecomponeerd in 3/4 maat. Een der grootste mogendheden van de wereld, de U.S.A., heeft haar volkslied "Stars and Stripes" in 3/4 maat. En zo kan ik wel doorgaan. De meeste, zo niet alle Zuid-Amerikaanse landen, hebben een mars tempo, maar bij deze landen zit er ook wat anders achter deze volksliederen. Nemen we een kijkje in de geschiedenis van het volkslied van de Zuid-Amerikaanse landen, dan zien we dat de meeste volksliederen uit deze landen, kunstmatige, niets eigens inhoudende composities zijn van Spanjaarden of Italianen in een Italiaanse, Franse, Duitse of moederland bindende stijl. Bijvoorbeeld: het volkslied van Colombia is gecomponeerd door een Italiaanse tenor die in Bogotá achterbleef nadat zijn operagezelschap een mislukking bleek te zijn. Het volkslied van Chile is het werk van een Spanjaard die nooit een voet op Chileense bodem gezet had. De nationale hymne van Mexico is een compositie van Jaime Nunó, een Spanjaard die zich later in de Verenigde Staten vestigde en in Buffalo muzieklessen gaf. Juan Aberle, een Italiaanse musicus, die in Zuid-Amerika woonde, is de maker van het volkslied van El Salvador. Het volkslied van Panama was oorspronkelijk een schoollied, gecomponeerd door een Spaanse musicus die in Panama woonde, en dat de titel droeg van "Himno Istmeño"

E. A. Bennett: Is de wals niet representatief genoeg?

Na de afscheiding van Panama van Colombia werd de "Himno Istmeño" verheven tot volkslied van Panama. Het Cubaanse volkslied is een spontane creatieve uiting van een orkestleider toen het bevrijdingsleger Guanabacoa binnenviel gedurende de Cubaanse Vrijheidsoorlog. Het volkslied van Uruguay was een improvisatie van een Uruguayaanse amateurmusicus. Dat lied mocht de eer hebben in een wedstrijd tot volkslied van Uruquay verkozen te worden. Dit volkslied is melodisch gezien gecomponeerd in een Italiaanse stijl en lijkt op het "Koor der Gondoliers" uit de opera "Lucrezia Borgia" van de Italiaan Donizetti.

Het Argentijnse volkslied werd geschreven door een muziekleraar in Buenos Aires en lijkt ook op een aria uit een oud Italiaanse opera. Trouwens het is het langste volkslied der Zuid-Amerikaanse landen. Het oudste volkslied der Zuid-Amerikaanse landen is het volkslied van Venezuela, het "Gloria al Bravo Pueblo" bijgenaamd de "Venezolaanse Marseillaise," dat gecomponeerd werd door Juan Landaeta gedurende de Revolutionaire Oorlog. Haar bijnaam kreeg ze, omdat ze melodisch en wat tempo en karakter betreft (een mars) zo sprekend op de Franse Marsellaise lijkt (De Marseillaise is het Franse volkslied, dat oorspronkelijk gecomponeerd werd voor het Rijnleger en dat later populair gemaakt werd door de revolutionnaire delegatie die van Marseille naar Parijs werd gezonden (1792-1793).

En "last but not least" het onofficiele volkslied van Curacao, om niet te ver van huis te blijven, werd getoondicht door frater Candido met tekst van frater Radulphus. Dit volkslied werd gecomponeerd in een 4/4 maat met een sterk marsachtig karakter. A propos, het is zeer opvallend dat het partijlied van de politieke partij de P.P.A. begint met dezelfde aanhef(noten) als "Nos tera ta baranca" van Curacao, om zich melodisch langs dezelfde akkoorden van "Nos tera ta baranca" te bewegen (plagiaat soms?). Het eerste partijlied van de M.E.P., voor zover ik mij herinner, was het lied "Ariba tur Paisnan" van P. Schwengle in 3/4 maat, met veranderde tekst. Het partijlied dat heden ten dage door de M.E.P. gebruikt wordt is een in marstempo gecomponeerd lied van L. Rivadeneiro. De A.V.P. heeft voorheen een tumba gebruikt n.l. "Victoria ta den nos man" om tenslotte het onofficiële volkslied van Aruba "Aruba dushi tera" (onveranderd dus in 3/4 maat) te gebruiken. Dit kleine resumé van de partijliederen der drie politieke partijen op Aruba brengt mij tot de volgende vraag: Heeft een politieke partij in zekere zin een stuk culturele verantwoordelijkheid voor het uitgebrachte volkslied of wordt letterlijk alles gerelateerd aan een streven waarbij er zelfs soldaten zullen vallen als dat moet. Een mars drukt zeer zeker het marcheren van soldaten, met kanonnen, geweren en mitralleurs uit. Om met recht te kunnen spreken van een "Arubaanse natie" zullen de muzikale culturele uitingen van Aruba ook weergegeven dienen te worden in haar volkslied. En dat hebben Padú en Rufo Wever jaren geleden ingezien door een vorm te kiezen waarin dit het best tot uiting kwam.

Als er een muzikale vorm is waarvan geen van de drie benedenwindse eilanden zeggen kunnen, dat de oorsprong ervan op een van de eilanden te vinden is, dan is dat wel de Antilliaanse wals en is gemeengoed van alle drie de eilanden. Het bevreemdt mij des te meer dat juist in deze tijd, waarin zoveel gedaan wordt om oude gebruiken, folklore en muzikale vor-

men en uitingen op Aruba in ere te herstellen (ik denk hierbij aan de Dandé-wedstrijd in december 1974 gehouden, en de onlangs in juni gehouden Dera Gai-wedstrijd) de Antilliaanse wals opzij geschoven moet worden voor een mars. Als Arubaans componist zou ik dat als een klap in mijn gezicht beschouwen.
Nog erger wordt het, als men zich bedenkt, dat de wals bij een der oudste Arubaanse gebruiken gespeeld moest/moet worden. Het was voorheen (en nu nog) een gebruik, dat op een bruiloftsfeest bruid en bruidegom op de heerlijke tonen van een Antilliaanse wals het bal openden. Van de drie benedenwindse eilanden heeft juist Aruba het meest eigen (onofficiële) volkslied in een vorm die verankerd ligt in haar oude gebruiken. Curacao en Bonaire hebben een (onofficieel) volkslied in een marstempo.
Alejo Carpentier, de Cubaanse dichter en schrijver, schreef in een artikel "La musica Cubana en estos 20 últimos años" de volgende leuze die geuit werd door een groep Afro-Cubaanse musici: "ABAJO LA LIRA," "VIVA EL BONGO."

Ter afsluiting van dit artikel tegen deze waanzinnige verandering wil ik de volgende improvisatie op bovengenoemde leuze geven: "MARCHA ABOW," "BIBA NOS WALS." ●

ONDERWIJZER: een zenuwen baan

"Steeds meer leerkrachten bij het kleuteronderwijs en het basisonderwijs van ouder dan 55 jaar, worden voortijdig gepensioneerd wegens invaliditeit. In meer dan de helft van deze gevallen betreft het zenuwziekten."
Dit schrijft het Nederlandse dagblad "De Volkskrant" van 12 sept. 1975. In 1973 werden voortijdig gepensioneerd: 16% van de onderwijzers van 60 jaar of ouder en 11% van de kleuterleidsters in deze leeftijdskategorie. Dit blijkt uit cijfers van het Algemeen Burgelijk Pensioenfonds in Nederland. De gegevens staan in het rapport: "Functies en taken van onderwijsgevenden in kleuter-, lager-, en buitengewoon onderwijs," dat werd samengesteld door het Instituut voor Toegepaste Sociologie in Nijmegen en het organisatiebureau VIS en Malotaux in Bilthoven. Uit onderzoek in 1971/-1972 is gebleken dat vrijwel alle onderwijskrachten hun taak zwaar tot zeer zwaar vinden. Hoofden van scholen noemden organisatorische problemen als reden voor de zwaarte van hun taak, leerkrachten noemden het feit dat er hogere eisen worden gesteld terwijl het gedrag en de instelling van de leerling veranderd is.
"In de schoolweken maken schoolhoofden, zowel in het lager- als buitengewoon onderwijs gemiddeld 49 tot 52 uur. De leerkrachten komen tot een gemiddelde van 43 tot 45 uur. In het kleuteronderwijs liggen deze getallen lager." Tot zover "De Volkskrant."
Dit zijn feiten. Dat is heel wat anders dan de kreten die we de laatste tijd weer konden vernemen van figuren die geen betere argumenten hebben dan een grote mond en die weer eens beweerden dat onderwijzer(es) zijn zo'n gemakkelijk baantje is: "Ze werken maar 24 uur per week."
Natuurlijk, het zijn cijfers uit Nederland, maar ons onderwijssysteem komt ook uit Nederland! Het lijkt ons daarom redelijk te veronderstellen dat het werk van de onderwijzer in Nederland en dat van de onderwijzer op de Antillen ongeveer even zwaar is. Zolang er geen betere gegevens beschikbaar komen houden we het daarop. ●

primeur voor de antillen

Juwelier **KAN**

brengt als eerste op de Nederlandse Antillen het nieuwste elektronische horloge

ETERNA SONIC

Voor mensen die met secondes werken is dit het enige werkelijk nauwkeurige horloge.

Nauwkeurig tot op ongeveer 30 seconden per maand. Een batterij draagt zorg voor de energie van het uurwerk, toereikend voor een jaar.

Voor de grootste precisie naar **KAN**
Vraagt vrijblijvend naar de

ETERNA SONIC